

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Melyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre . . .	12 "			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre . . .	5 "			
Egészévre . . .	20 "			

A király joga?

Az orosz birodalom alaptörvényének első paragrafusaként szövegezte a cár: Oroszország császára önmaga uralkodó korlátlan egyedül; a hatalmának nemcsak félelemből, de a lelkiismeret hajlamából kell engedelmessé válni. Ezt parancsolja az Isten maga!

A magyar nemzetnek ilyen extra napiparancsot nem adott Hadur. Történelmünk tanítása szerint önként és szabadon választottunk királyt. Nem félelemből, hanem azért, mert a belátás a nemzet érdekeinek biztosítása végett ezt szükségesnek találta.

Nem is uralkodik önmaga egyedül saját személyében, istentől közvetlenül vagy közvetve eredő jogon, hanem uralkodik a magyar nemzet a maga monarchisticus alakzatában. Ebben a magyar nemzetben van a király is, de nem felette, alatta, rajtakívül. Bent van mint érző része, bent van mint ennek a testnek egyik szerve. És mint szervnek élettani feladata az egész test érdekében működni. Fogalmi képtelenség elkülönülten az élő szervezet szempontját még csak elgondolni is. Ki látott önmagában, a testtől elszakítva fület, lábat, fejet, szívet élő organumként létezni? A testtel összefüggően hall a fül, megy a láb; gondolkodik a fő és érez a szív. Külön-külön praeparatum. sp. itusba téve. Nem működik, csak mutatja azt, ami működésre hivatva van.

A magyar nemzet pedig még élő valóság. A királyt kiszakítani belőle, jogállását szembeállítani az egész testtel csak a boncaszitalon lehet, amikor élettelenül kiterítve fekszik.

A korona jogászai, akik most a féltő gonddal, körültekintő ovatossággal összeállított, de a nemzeti alapon nyugvó többségi program ellen a felség jogot, a királyi „nem“-et a „sohá“-t szegeznek, ezt tévesztik szem elől.

A király joga!

Nincs senki, aki elvitatná azt, ami valóban megilleti. De első kérdés: megilleti-e az; amit most vitatnak s ha

meg is illeti, mi a gyakorlásának a politika szempontjából élettani törvénye?

Erre adunk feleletet.

A királynak szóban forgó jogát: a szentesítési jogból vezetik le. Ennek negatív nyilvánulása: a megtagadás. Nem szentesítése annak, amit a törvényhozás két háza elfogadott. Egyszerű visszautasítása.

Ez a jog nem feltétlenül függ össze a monarchisticus államformával. Sőt ilyen államokban is, ha e jog gyakorlásának lehetősége fenforog és nem csak üres decorum, az alkotmányos érzelmek korlátozására, megbüntetésére törekszik.

Az angolok III. Vilmostal szemben már 1693-ban szükségesnek látták felhívni a király figyelmét, hogy hazai joguk nem ismeri a vétot és alkalmazása csak következtelenség volna. 1707. óta Angliában nem is alkalmazták.

Mináink a rendi élet idejében hozott magyarországi törvényeink a király ezen jogát világosan elismerik. Verbőczy elfogadja. Az erdélyiek korlátozzák. Közfelfogás azonban, hogy megilleti a magyar királyt.

Ezen jognak a parlamentáris élettel összefüggő sajátos alkalmazási módja, hogy a korona miniszterei előre kikérik a hozandó törvényekhez a királyi hozzájárulást. Ez az úgynevezett előszentesítés, vagy a mint Palmerston 1869-ban elnevezte: az anticipatioja a szentesítésnek.

A mi koronajogászaink szerint a király a magyar vezényszó, önálló vámtérlet etc. ellen jelenleg ezen jogát gyakorolja.

A tévedés azonban itt van, mert jelen esetben először is nem egyszerű törvényjavaslatról van szó, és másodszor, ha arról is volna, e jog javaslatlaltal szemben sem feltétlenül illeti meg. Nem illeti feltétlenül, mert királyi szó ítéletre hívta a nemzetet. És az ítélet meghozatott és az ítélet a programban adva van. Már pedig felosztatás, a képviselőházból a nemzetre apellálás után nincs ilyen jog. Nem marad más hátra a koronára, tanítja Anton Ma-

caulay mondását idézve, a nemzeti ítélet után, mint to yield, to abdicate or to fight elfogadni, lemondani vagy háboruzni! A jog már megszűnt, ami ezután jön minden, csak jog nem.

A veto tehát csak ugyanazon képviselőházzal szemben illeti korlátlanul a koronát, de nem a kérdésben ítélő nemzettel szemben.

A legnagyobb szemfényvesztés azonban azt hirdetni, hogy jelenleg egyes törvényjavaslatok jövődöbéli sorsáról van szó. A király nem a miniszterekkel, hanem pártebbekkel tanácskozik, nem egyes javaslatok, hanem kormányprogramok, pártirányok megvalósulhatása felől.

Nincs joga a koronának a nemzeti élet egyik irányát se, ha többségre kerül kizárni, a gyakorlati érvényesülésből.

Nem kárhoztathat meddőségre politikai uralomra jutott irányzatokat, feltéve, hogy az állami eszme s királysági szervezeti alakja érintve nincs.

Már pedig a jelenleg többségre jutott irányzat jellege, gerince, lényege ep az, a mely ellen a király jogát gyakorolni akarják azért, hogy meddőségre ítéljék.

De szivleljék meg azt is, hogy az egyes törvényjavaslatokkal szemben a király részére biztosított jog is a nemzet joga. A parlamentáris élet ott kezdődik, a hol a király egyénisége, személyisége megszűnik. Oly államokban, a hol hódítás az uralom jogcíme, a fejlődés ezen stádiumára erőszakkal jut a nemzet. Angliában kimagaslott, kinyult a király a fejével, nem olvadt be egészen a nemzetbe. A nemzet egy fejjel rövidebbé tette, hogy beilleszkedjék.

A másik alkotmányos államban Magyarországon ismeretlen a hódítás joga. A fejlődés még természetesebben ment végbe. Ne akarjanak most ez ellen szegülni! S lássák be, hogy valamint a nemzeti hatalom többi letétesei sem gyakorolhatják a részükre biztosított jogot esetleges egyéni céljaiknak megtelelően, bár formaliter

PETROLIN!!!

a legújabb és legjobb haj és fejbőr konzerváló szer! már is számtalan urak és hölgyek áldják jóságáért! mert kivétel nélkül, minden esetben a legmakacsabb hajhullást megállította és a kellemetlen fejkorpát utolsó szemig kipusztította!

üvege 3 kor. Próbá üveg 1 korona 50 fillér. Kapható Debrecen és vidéke részére kizárólag csak

PAPP JÓZSEF

— fodrásztermében, Hunyadi-utca 26. szám. —

Glück Ede jó cipőinek

híre messze elterjed, Szerencsés csak az lehet aki nala cipőt és kalapot vesz. Piac és Kossuth-u. sarkán, Kistemplommal szemben.

joguk van; úgy a korona sem gyakorolhatja másként, mint a nemzet érdekében. Mert nem magánjog, hanem közjog és ezek gyakorlatának élettani törvénye, hogy a pont, a mely körül forogni kell, a köznek: a nemzetnek és pedig a magyar nemzetnek érdeke.

Az alkotmányos király belátja ezt és önerőnk tudatán kívül már ezért sincs ok a félelemre. És ebben való megnyugvás folyománya, hogy a magyar királynak nem félelemből, de lelkiismeretünk igaz hajlamából engedelmessé válnak. Így parancsolja a szivünk.

A német császár Marokkóban.

Irta: Veisz Gáspár.

Gyarmatügyi politikája a nagy német birodalomnak már régen keresett új piacokat, hová ipartermékeit szállíthassa és az emberanyag fölőlegét helyezhesse.

Nemzetgazdasági szempontból más megoldása nincsen a szociális kérdésnek, mint hogy új jövedelmi forrásokat kell keresni a nép számára, befektetési helyet a tőkének és területet a munka számára.

Szociális bajokat csinál első sorban a munka hiány, hogy ezer és ezer ember foglalkozás nélkül tengődik olyan helyen és olyan területen hol évtizedek előtt sokkal kevesebb ember végezte el a kívánt munkát.

A népesedési mozgalmakról évről évre kiadott statisztikai adatok folyton beszámolnak szaporodásról, mely azonban csak addig mondható áldásnak míg gondoskodva van a népszaporodással párhuzamosan járó jövedelem fejlesztéséről is, mert anélkül, csak az általános elszegényedés volna végkövetkezménye a szaporodásnak.

Ezen nemzetgazdasági kényszer állította ki a német császár számára az utlevelet Marokkóba, hogy menjen helyet keresni németjei számára.

Mert sok az eszkimó és kevés a fóka, sok a német és kevés a kenyér.

Már most hová menjünk mi magyarok? Ha a nagy gazdag és hatalmas német birodalom már nem bír saját népével és kétségbeesetten piacokat keres és terület után néz, mi szegény flótások akik már évtizedek óta szállítói vagyunk Amerikának ezer és ezer munkásokban mit csináljunk? Mai nap-ság Amerikába igyekszik boldog boldogtalan hogy ott jobb lesz mert itthon már sehogy se vagyunk és ha az elégedetlenség tovább tart így mindnyájunknak el kell menni Amerikába!

Mi ennek az oka?

Hogy lehet ezen segíteni?

Mint mezőgazdasági állam ne nagyon törekedjünk mi iparra, mikor azt látjuk, hogy az ipart űző államok is milyen óriási társadalmi bajokkal küzdenek és sehol sincsen fenekig a tejfel.

Hanem igenis mezőgazdaságunkat kell úgy fejlesztenünk, hogy az egész világ ismerje el Magyarországot a legelső rangú agricuturális államnak és összes szükségletét innen fedezze.

Csak egy példát kell felemlíteni: a magtermelést! Az Isten megáldott bennünket olyan földdel, olyan talajjal, hogy igazán ráillik a költő szava: Ha a világ az Isten kalapja, Magyarország rajta a bokréta! De nem tudunk vele bánni, Mindenhol természetnek kerti magvakat csak nálunk nem! Pedig ez a kis embernek való foglalkozás, mert kicsiny helyen nagy eredményt tud elérni.

Vagy azt gondolja valaki, hogy Oberndorf, Erfurt, Zuaime és még más ötven cseh, német és angol konyha kertészeti és magtermelő helynek különb a talaja mint teszem azt az Ebesnek! Dehogy! Meg sem közelíti, hanem élelmesebb nép lakja azt a vidéket és utbaigazítás szerint, szőfogadóan pepecsel az ilyen dolgokkal, amint ezt a szakközégek elrendelik és meghagyják!

Nálunk azonban ha valaki azt meri

mondani, hogy a tizezer és tizezer holdakra menő Hortobágyot fel kell törni, azt menten megkövezzik! — Pedig a Hortobágyon sokkal több ember tudna megélni, mint ahány jószág most ott koplal.

Művelés alá véve azt a pusztaságot ezer és ezer ember jutna keresethez; a németnek az a művészete: kicsi helyen sokat produkálni, a magyar emberé pedig az: nagy helyen keveset teremteni.

Ezért kell annyi embernek kivándorolni, mert mi ridegen vissza utasítunk minden nyitást és elzárkózunk minden okos tanács elől! — És jaj annak aki észintén mer rámutatni a hibákra, mert annak azt mondják, hivatlan vendégnek ajtó mögött a helye, pedig de ránk fér a jó és böles tanács.

Mert az a belga aki a Congo vidékén letelepszik, az angol dél Afrikában, a német a Hottentották közt megmarad belgának, angolnak és németnek, a magyar ember azonban ha elszakad a haza emléjéről, az megszünt hazánkra nézve létezni, az ránk nézve elveszett.

Tisztelet a kivételnek, de sajnos nagyobb részt látjuk, hogy a kivándorlottak ha csak valahogy megtudnak élni, hamar elfelejtik magyar voltukat és beleolvadnak a nagy emberesaládba ott tul az Océánon!

Nekünk tehát itthon kell gyarmat politikát csinálni, hogy megtartsuk véreinket itthon, mert nekünk már csak azért sem lehet Marokkóba mennünk, mert nagy szövetségesünk már ellátogatott oda.

Mi pedig maradjunk itthon, mert a világ az Isten kalapja, de Magyarország rajta a bokréta; vigyázzunk azonban, hogy ez a bokréta ne hervadjon soha!

A nagy válság.

március 29

Tegnap délig két konkrét dolog történt. *Khuen-Héderváry* Károly gróf meglátogatta *Szögyény-Marich* László nagykövetet, utána pedig a nagykövet Budára hajtattott, a hol

Társadalmi betegségek.

Irta: Ürmösy Lajos.

Egy uri nő mondta közelebről nekem, hogy abban a külföldi nagy magyar városban ahol is lakik, a leányok nem igen kerülnek főkötő alá. Pedig, mint mondá, van köztük pénze s leány is. Kérdésemre, hogy mi ennek az oka? ezt a választ kaptam: Hát a mai férfiak inkább ülnek kávéházban és vendéglőben, mintsem uri házhoz járnának.

Ez utóbbi állításban ha van is valami igazság, egészében mégsem lehet azonban a férfiakra fogni a nőtlenség szomorú tényét. Mert ha a házasságra megérett férfiak nem igen sietnek Hymen karjai közé, abban nagy része van a mai női nevelési rendszernek is.

Ma tudóst neveltek a nőből és nem házínőt! . . . Mindenféle tantárggyal tömik tele a serdült leány fejét, két-három nyelvet sajátít el, zongorázni, énekelni tanul. És a midőn nagy leánynya nőtt, tud sok mindent, csak egyet nem, hogy házi nő legyen.

Városaink leányainak a zöme állami alkalmazottnak a gyermeke. En itt a közép-osztályról szólok. Az apa fizetése nincsen arányban a házínő által kifejtett pompával és öltözködéssel. A főzőkanál meg nem fordul a leány kezében, hanem a színházi látásnál többet; a verőfényes napokon való elegáns öltözetbeni séták gyakoriak és ma már elmaradhatatlan a házi zsurok rendezése, a lehető legfényesebb jellege, folyván le.

Már most a fentemlített tisztelt nagyság, gondolja meg, hogy arányba áll-e ezen élet-

mód a hivatali fizetéssel, még a most javított fizetés rendezés mellett is!

Bizony nem áll! . . . A családfő jóformán alig van otthon, hivatali teendői végzetével egy s más uton talál szórakozást; ha vannak fiai azok nevelése költséges, amit meghálálnak úgy, hogy egyetemista korukban kerülnek a szülei házat; a házínő és leánya, avagy leányai megadják az uri tönust. Ezen rendszer a közép osztály megölője. Hiányzik a házi családi élet, amely összetartásokat: a luxus, a többet mutatni akarás rideggé teszi az otthont, minden a külsőségre van szánva s nem a kedély felmelegítésére. Amíg a családi élet megint el nem foglalja a maga uralmát, mint volt ez csak néhány tizeddel is ezelőtt, amíg a többségnek látszó hiúság korlátok közzé nem szorítottatik, amíg a nő nem a ház védő angyala, hanem affektáló parancsnoknő, amíg a ház kisasszonya mellőzi a házi nevelést. — mindaddig rideg a magyar idegen városok középosztályának az otthona és a fenti urinő panasza igazoltatik a tények által. A városban élő férfiak félnek a minden háziasságot nélkülöző nő karjai közé vetni magukat.

Társadalmunk betegsége a — nagyizolás! . . . Ezért nincs családi élet. A leányt művelté faragjuk, de a nő legszebb ékessége hiányzik bennük, vagyis nincs bélyegviláguk, mely az otthont fészekké alakíthatná át. Egyik a másikon akar túltenni a nagyizolásban, mely versenyt a vagyonosabbak kiheverik, de a kimért fizetéssel bírók megérik az ily kiadásokat. — A fővárosi életet nem szabad a vidéknek is utánozniok, mert a fővá-

rosban mások a viszonyok, nem fejlődhetik úgy ki a családi élet, mint a vidéken.

Es azon rossz szokás is elítélendő, hogy a honi ipart nem támogatjuk. Szájjal, tollal dicsőítjük a honi ipart, de tettekben ez nem nyilvánul. Holott a hazai ipar támogatása nélkül virágzó magyar ipar soha sem lesz, azt ugyan az önálló vámterület sem fogja előidézni. Magyarország, mint mezőgazdasági ország kivételre csak úgy számíthat, ha kedvezményes vámtarifát állapít meg, valamely állam iparának a behozatalára nézve, ahová mi is kivihessük nyersterményeinket: tehát az önálló vámterület felállítását esetén sem zárhatni el az idegen ipar beözönlését és megint csak áll az az igazság, hogy ha a magyar társadalom nem megy a honi ipar támogatására, azt kizárólag állami protekcióval fel nem virágoztathatjuk.

E tekintetben nemcsak a nők vádolandók, hanem a férfiak is. Iszonyu mérvben áldozunk az idegen ipar oltárán, hogy annál jobban szidhassuk a kormányt, a magyar ipar föl nem virágzásáért. Nézzen csak bárki rá azon urra, a ki szakadatlan kiabál az önálló vámterület mellett, láthatja nála az idegen ruhaszövetet és az idegen szobai butorzatot. Hanem azért lármáznak az ily urak az önálló vámterület érdekében, holott a vámsorompó ugyan sokat nem segít a magyar iparon, ha azt a hazai közönség fel nem karolja.

Nem szükséges holmi védegyetfélék alakítása. A zajjal csinált dolog, egy a hirtelen kimulással, ezt láthattuk a nyolcvanas években is, amikor a honi ipart támogató

a felség egy óráig tartó audiencián fogadta. — A helyzet maga — így jelentette ezt ki maga Kossuth Ferenc — semmi irányban sem változott. Mondotta pedig ezt a tegnapi éjszakai konferencia után, a melyen kivüle Szögyény-Marich László, Lukács László pénzügyminiszter, Andrassy Gyula gróf és Darányi Ignác vett részt a Nemzeti kaszinóban.

Más forrásból arról értesülünk, hogy a felség április 1-én szombaton eltávozik a magyar fővárosból, a nélkül, hogy a válság bármily irányban is megoldódott volna.

Tegnap óta egyébként Andrassy Gyula gróffal egy sorba jutott Lukács László pénzügyminiszter is, a kivel a felség a tegnapi udvari ebéden ismételt és hosszasan tárgyalott.

Persze ezen a réven megindultak a kombinációk, a melyek között áll az is, hogy a kormány egyelőre marad, csak Tisza István gróf távozik és hivatalát ideiglenesen Lukács László venné át.

Sok szó esett a ma déli Kossuth Lajos-utcai korzón a baloldali részről arról, ugyan a képviselőházat április elsejére összeülivják-e vagy sem. Ugy látszik, hogy a vezető emberek a mellett vannak, hogy a képviselőház ne hívassék egybe, még pedig taktikai okokból nem, mert a szövetkezett baloldalnak nem szabad elárulnia azt, hogy idegeskedik és türelmetlenkedik.

Kossuth Ferenc egyébként azt a jeleszt adta ki, hogy türelem.

Előreláthatólag tehát a szövetkezett baloldal vezérőbizottsága szombati értekezletén a mellett dönt, hogy a képviselőházat nem hivatja össze.

Igazán sürgős volna, hogy a mai nap folyamán valami döntő lépés történjék az alkotmányos kibontakozás felé, mert az a veszedelem fenyeget, hogy a szabadelvű pártnak ma este formulázandó álláspontja ismét ferde irányba tereli a további fejleményeket.

A szabadelvűpárt pronounciamentója ugya-

nis nagyon burkolt, igen lojális, de mégis erősfőmában éppen Andrassy és a disszidensek politikája ellen fog irányulni. De általánosságban is, noha erősen fogja a nemzeti jelleget is kidomborítani, mégis csak kevesebbet fog tartalmazni, mint a szövetéségek programja és nem lehetetlen, hogy mint egy nagy pártnak már elfogadott álláspontja befolyásolja újból a királyt, hogy tovább ne menjen, mint ameddig a Lloydisták vélelmezik és ez esetben ott vagyunk, ahol voltunk és nincs alkotmányos megoldás, hanem átmeneti kísérletezés, mely újabb és nagyobb veszedelmeket rejt méhében. A szabadelvűpárt mai deklarációjának előzményeiről igen érdekes részletet sikerült megtudnunk. A kigondoló-bizottság egyik ülésén Nagy Ferenc és Hódossy Imre erősen hangoztatták valami deklaráció szükségét és Nagy Ferenc mindjárt ki is húzott a zsebéből kész tervezetet. Nagynak (és nyilván Hódossynak is) tervezete szintén november 18-ának kiküszöbölését, a meghajlást a nemzet itélete előtt hangoztatja és erősen hajlik a szövetkezett ellenzéknek nemzeti programja felé. Nem tudjuk, hogy Nagy Ferenc csak önmagának akart e hidat építeni az esetleges Andrassy-kabinet felé, avagy sokaknak belső sugallatát fejezte-e ki, de ez biztos, hogy Tisza Istvánnak a tervezet nem tetszett. Tisza egyszerűen zsebredugta a tervezetet és azt mondta, hogy az elvi részek figyelembevételével ő fog megfelelő deklarációt fogalmazni. Így történt, hogy egyáltalán szóba jött a deklaráció eszméje és hogy Nagy tervezetének elvi része fog csak érvényesülni, ellenben nem lesz meg a deklarációban a hid, amely Andrassyhoz visz, sőt inkább elégetnek minden hidat, melyen oda át lehetne jutni. Ki tudja, hogy Nagy, Hódossy, Szentiványi és gárdájuk nem fognak-e hidak hiányában egyszerűen átugrani az árkon, mely őket a többségtől elválasztja, ha lesz nemzeti kormány, melyet a többség támogat?

egyesület kimult az urban. De legyen minden ház a magyar ipar védővára, amit megszererezhettünk itt, ne negligáljuk azt az idegen ipar produktumáért. Ide nem kell egyfeti szervezkedés, csak hazafias érzelem és erős elhatározás a hazai ipar támogatására nézve. Az is rossz szokása a magyar társadalomnak, hogy majd minden ház nélkülözi a — könyvtárt. Szóval és tollal itt is hirdetik a magyar irodalom támogatását, de a valóságban azt nem tesszük. Németországban nincs oly intelligens ház, ahol családi könyvtár ne lenne. Nálunk ennek híre-hamvasincs. Olvasmányunk a hirlap és a kölesönkönyvtárakból kivett könyvek. De ezzel még a magyar irodalom föllendítésére édes-keveset tettünk. Karácsonykor, újévkor egy egy diszkötésű könyvvel megajándékozta ugyan a ház feje nejét, de ezzel azután vége is. Sőt most már az ily ajándékozás is kimegy a divatból. Kártyára van pénz s ferblire a kaszinókban, a családi luxusüzéssel sem rettenünk vissza és más töméntelen kiadástól, színházi bérletre is telik 15—20 forint havonta, de már könyvre nem telik. Valósággal elkéülnék urindink, ha könyvek vevéséről van szó s akkor már hivatkoznak az élet terheire: de tagadhatatlan, hogy a férfiak sem nagyon erőltetik meg magukat a könyvvásárlásban. Ha benézünk egy középosztálybeli házba, könyvtárt ugyan lámpával sem fedezhetni fel és ebben a tekintetben nem tesz kivételt az erdélyi arisztokrácia sem. Holott e két osztály a nemzet intelligenciája, ha ezen körökből számúzve van az irodalom támogatása, akkor ugyan ki támogassa azt?

A kilencvenes évek elején alakult Budapesti országos egyesület az irodalom támogatása végett, az egyesület elnöke gróf Desseffy Aurélné volt, a minden nemest, jó támogatót urnő. Az egyesület fő irányelve az volt, hogy a magyar irodalmi munkák vevésére ösztönöztessek a közönség. De, mert az egyetéről semmi hír, valószínű, hogy megszűnt avagy nem ad életjelt magáról. Ha nem oszlott fel az egyesület, hazafias missziót teljesítené, egy erőlyes akció kifejtésével.

Hát még a falon függő képek milyenek! . . . Aranyozott rámbában, piaci árban vásárolt képek. Ezeknek láttára igazán elmondhatni; olesó husnak hig a leve. Hanem azért büszkélkedünk eleget a magyar festőművészet haladása konstataálásával. Es itt megint elűtök a német város, amely tekintélyes összegeket ne fordítana évi budgetjében hazai képvásárlásokra. Ugyanílyent látunk a francia városokban is, több leírást olvastam erről. Vajjon a mi városaink se tudnának valamely összeget felvenni a hazai festőktől való kévek vásárlására évi budgetjükbe? És nem volna-e helyén való városi képtárakat alakítani, ahová zárandokolnak a nagy közönség, hogy illetet kapjon a tisztességes képek vásárlására.

De nem folytatom tovább, mivel tekintettel kell lennem a lap terére. Sok megjegyzésre való anyagot találunk társadalmunk ferde kinövésében, amik szellőztetése egy dolgozat keretébe be sem fér. Foglalkozni azonban nem árt felettük és az említett urinő kijelentése adá a tollat a kezembe, hogy én is elmondjak egyet-mást.

A tegnapi első kihallgatás, ismét Szögyény-Marich László kihallgatása volt. — Szögyény ugyan azt mondja önmagáról, hogy ő nem vár megbizást és nem homo regius; tegnap ezt egyenesen kijelentette, de azért ő még mindig mind a két minőségben szerepel. Saját terve szerint most már Berlin felé kellene robognia a leggyorsabb vonaton, de még mindig itt van; egyrészt azért, mert Tisza végső esetben királyi hatalmi szóval ki akarja rendeltetni a hivatalnok-miniszterium élére, másrészt azért, mert a király igenis követelte, hogy mint az ő küldöttje, tehát mint homo regius, tárgyaljon Andrassyval és az ellenzék többi vezérével az elejtett fonalnak új felvétele tárgyában. Tárgyal is. Az idevágó külsőségekről a reggeli lapok bőségesen számolnak be; a lényegről Szögyény tegnap d. e. 11 órakor számolt be egyenesen a királynak. A kihallgatás 12 órakor véget ért.

Kissé kómikus ize van ennek az újabb kihallgatásnak, mely igazolja azoknak a fel-fogását, akik nem hisznek sem királyi engedményekben, sem a szövetkezett ellenzék diadalában és bizonyosra veszik, hogy a király elavult utjáról nem fog letérni. — Kiderült ugyanis, hogy mit tárgyalt Szögyény tegnap este az ellenzékkel és miféle választ vitt a mai kihallgatásra a királynak. Szögyény azt az izenetet hozta az ellenzéknek, hogy a király azt óhajtana, létesüljön Lukács László elnöklése alatt egy új kabinet; ennek adják meg az indemnítást és az ujoncokat. — Az engedmény egyelőre az, hogy Tisza és Khuen nem lesznek a kabinetben; a többiről majd azután beszélnek. Ugy Andrassy, mint az ellenzék vezérei egy értelemmel azt felelték, hogy ez csak tréfa lehet. Arra a kérdésre, hogy Andrassy a felajánlott új alapon újabb meghívásra igényt tart-e, Andrassy azt felelte, hogy alattvalói kötelessége királyi meghívásra mindenkor megjelenni, de az ő nézete teljesen egyezik a többiekével. Így történt, hogy Andrassy újabb kihallgatása iránt nem intézkedtek azonnal és csak Szögyény jelentésének hatásától fog függni, kik kerülnek utána a király legfelsőbb színe elé. — Tudósításunk változó hangulata mutatja, mint változnak minden perében a hírek; úgy látszik, csak egy tény nem változik: a katonai körök által befolyásolt korona nem akarja a nemzetet tényezőnek elismerni, noha a válság elintézését első sorban a nemzetre bizta. — Itélet van, de végrehajtása nagyon, de nagyon nehezen megy.

Szell Kálmán, aki tegnapelőtt Rátótra ment, ma este ismét Budapestre jön; barátai hívták, akik azt hiszik, hogy ő talán mégis tudna valami eredményt elérni és hogy az ő külügyi nemzeti programja a megtagadott katonai nemzeti program surrogatuma lehetne. Bátran lehetne követelni mindakettőt, mert nyilván egyikből sem lesz semmi és Szell Kálmán hiába hagyja el újból az ő rátóti tuskulumát.

A délelőtt utolsó híre, hogy Tisza és Fejérváry a miniszterelnöki palotában hosszabb konferáltak és hogy Szögyény a kihallgatás után Lukács László pénzügyminiszterhez ment és nála egy negyedórát időzött. Andrassy nem volt a királynál és délig meghívót sem kapott. Mindez pedig

jelentene — ha következtetésünk helyes a kisebbségi kabinetet Tisza és Khuen nélkül, mely feltétlenül indemnitit és ujoncokat kér és üres frázisoknál egyebet nem hoz.

Szögyény Marich Lászlót tegnapi kihallgatása után egy újságíró megkérdezte, hogy van-e kilátás arra, hogy közbenjárása eredményre végződjék? Kijelentette, hogy erre még most nem felelhet.

— Külömben pedig — mondta — a politikai helyzet a kihallgatás után is változatlan.

Szögyény tegnap estére tervezett elutazását elhalasztotta. A nagykövet egész napon át tanácskozott a parlament különböző vezéremberével és nagyon valószínű, hogy még egyszer meg fog jelenni kihallgatáson a király előtt.

Szögyény után, Lukács László pénzügyminisztert fogad a kihallgatáson a király, mely egy teljes órát vett igénybe. A miniszter, kihallgatása után kijelentette a várakozó hírlapíróknak, hogy a parlamenti ténnyezőkkel folytatott tanácskozásai eredményéről tett jelentést a felségnek.

A szabadelvű párt értekezlete.

A szabadelvű párt tegnap este értekezletet tartott, melyen nagy fontosságú határozatokat hoztak. Amit már régóta rebesgettek, valóra vált. A szabadelvű párt ellenzéke megy Tisza vezérlete alatt.

Az értekezlet, melyen a párt majdnem valamennyi tagja résztvett, egyhangulag elfogadta gróf Tisza indítványára benyújtott határozati javaslatot. Ebben a párt kijelenti, hogy mint kisebbség a válság megoldását nem teljesítheti. Hanem az alakítandó új kormányval szemben az alkotmányos ellenőrzést, mint **ellenzéki párt fogja végezni.**

A határozati javaslatban kijelenti még a párt, hogy a király elhatározását a katonai szolgálati és vezényleti nyelv magyarrá tételére vonatkozólag, örömmel fogadná, de óva inti a nemzetet, hogy e kérdésben az alkotmányos erőszak fegyveréhez nyuljon és kockára tegye a korona és nemzet közti eddig fennállott harmóniát.

Fontosnak tartja az Ausztriával való közös vámterület fenntartását annál is inkább, mert a magyar kivitel vámmentes és osztrák piacon könnyebben értékesíthető és helyezhető el. Oly módon az általunk exportált áru, vagy termék a velünk versenyző államok termékeivel szemben vám védelemben részesül.

Az önálló vámterület kérdésében fölszólláltak az ülésen: Vészi József, Sándor Pál és Molce Dani kiket a miniszterelnök megnyugtatót a vámterület dolgában.

Ők pedig uagyon természetesen, megnyugodtak!

Egyház és iskola.

— **Iskolaszéki ülés.** Az ev. ref. egyház iskolaszéke tegnap délután Dicsőffy József lelkész elnökleite alatt az iskolai építkezési tervezetek jóváhagyása tárgyában ülést tartott. — Az ülésen Aczél Géza főmérnök ismertette az építendő iskolai épületek tervrajzait és az építési módokat, amelyeket helybehagytak. — Az iskolaszék határozata szerint a Rákóczi és Vigkedv-Mihály-utakon egy-egy iskolát építenek 4 tanteremmel, tanítólakással és a szükséges mellékhelyiségekkel. Az iszapotálylapi iskolát egy új tanterem-

mel kibővítik. Az egyháztéri iskolának két tantermet és az ottani tanítói lakást átalakítják. Továbbá a Jókai utcai iskolához egy új tantermet építenek. A határozatot tudomásul vétel végett a mai városi közgyűlés elé fogják terjeszteni.

— **Presbiteri gyűlés.** Az ev. ref. egyház presbiteriuma vasárnap délelőtt 10 órakor K. Tóth Kálmán elnökleite alatt, az egyházi hivatal tanástermében gyűlést tart.

Vidéki szinigazgatók.

Tegnap kezdődött Budapesten a színészkongresszus. Ezen a napon Magyarország összes társulatai képviselőket küldenek a fővárosba, sőt a vidéki szinigazgatók is megjelennek. Szóljon róluk a következő néhány röpke jelenet.

I.

A szinigazgató (Buttyonberken a feleségéhez): Kérlek add elő az Éjjeli menedékhely ruháit.

A feleség: Minek?

A szinigazgató: Oh Desdemona, nem érted? Megyek Pestre a kongresszusra. Nyomort kell játszanom, hogy megrepedjen Ditrói és a kormány szíve. A legrongyosabb ruhát add elő. Koldusbot és szubvenció kell a vidéki igazgatóknak.

A feleség: Pénzt nem viszel magaddal.

A szinigazgató: (drámai pózzal.)

A mellényemben vágj belül zsebet,

Tegyel oda néhány száz koronát.

Hogy ha nappal elsírtam bánatom,

Hadd szórakozzam a vak éjfélen . . .

II.

(Történik a minisztériumban. Már mint a belügyben.)

A szinigazgató: Méltóságos uram, ha tudná, mily nyomorban élek, megrepedne az ön szíve. Gyermekeim éheznek, állandóan gyászruhában járnak s nincs betevő falatunk. A közönség a léha operettet támogatja, míg én Shakespeare-t és Katonát játszom. Hát ez a magyar átok!

A tanácsos: Mit óhajt kedves barátom?

A szinigazgató: Méltóságos uram, egy kis szubvenciót. Eddig csak négyezer koronát szavaztak meg, nekem legalább nyolcezer kell. Oh mily drága társulatom van. (Két könnyecpet vesz elő és szétmorzsolja.)

A tanácsos: Mindig lelkemen viseltem a magyar kulturát. Meglesz barátom.

A szinigazgató: Köszönöm! Köszönöm! (Elrohan. Rögön táviratot küld feleségének)

Ofeliám! Megvan a venci! Vedd meg a gyémántgyűrűt.

Hamletod.

III.

A szinigazgató (a gyűlésen szónokol): Nem és ezerszer nem! Mi, akik a magyar művészet uttorói vagyunk, akik a kultura terjesztése hálátlan szerepére vállalkozunk, nem vehetjük fel a harcot a brettivel. Nem engedhetjük meg, hogy magyar színészek, ha nincs is szerződésük, orfeumokban, varietékben . . . hah! füst, sör mellett játszanak. Inkább éhhalál, mint gyalázat . . . (Taps. Éljenorkán. Leül, Számos üdvözlés.)

Másik szinigazgató (melleite): Gyönyörű volt! Igaza van! . . . Hova megyünk este?

A szinigazgató: A Foliaskapriceba . . . Hallom, egy jó kuplét énekelnek ott . . . Be akarom tenni valami nyári darabba . . .

IV.

A szinigazgató: De elnök ur . . . Most nem bírok fizetni. Ha tudná . . . A nyomor . . . Én német vidéken működöm . . . Legalább részletekben . . . Hisz nincs mit ennem.

Az elnök: Jól van . . . Nem bánom! . . .

A szinigazgató: A magyar művészet hálás lesz önnek! (Elrohan. A lépcsőn találkozik egy másik vidéki direktorral.)

A másik: Szervusz Rudi.

A szinigazgató: Honnan jössz?

A másik: A bankból.

A szinigazgató: Mondd, hogy áll Rimamurányi?

A másik: 537 . . .

A szinigazgató: Nem is olyan sok . . . Szervusz . . . Megyek a minisztériumhoz egy kis szubvencióért . . .

A másik: Szervusz öreg uzsorás.

P.

NAPI HIREK.

Választási napló.

Április 3. Vác.

Április 4. Sopron Szeged, Győr.

— **Szemelyi hir.** Domahidy Elemér főispán Budapestről a református egyházi zsinatról tegnap Debrecenbe érkezett.

— **Katonai körökből.** A honvédelmi miniszter dr. Kun Izidor debreceni 3 ik honvéd gyalogezredbeli egyetemes önkéntes orvosnövendéket és egyetemes orvostudort a budapesti honvéd helyőrségi kórház állományába helyezte át. — Szemethy Elemért és dr. Rosenthal Zoltánt a debreceni 3 ik honvéd gyalogezred kötelékéből a saját kérelmükre elboacsajtotta.

— **Uj vasut.** Az Alföldi gazdasági vasut Csermőről kiindulva Nagyszalontán át Berettyóújfaluiig, illetve Debrecenig terjedő vasutra előmunkálati engedelmet nyert. Az új vasut ügyében most tartották meg Nagyszalontán az értekezletet, amelyen megállapították az új vasut irányát, amely Somoskeszi, Barakony, Talpas, Feketebátor, Árpád, Nagyszalonta, Mezőgyán, Berettyószentmárton községeket fogja érinteni. A vonal kiépítése két millió koronába kerül, amelyet részvénytársasági alapon fedeznek. Az építéshez már tavasszal hozzáfognak.

— **Tanácskozások a kamaránál.** A kamara a legközelebbi rendes közgyűlését április 6-án tartja. A szakosztályi ülések lefolyván, április 3-án hétfőn a közös bizottság tart ülést, 4-én kedden pedig a vármegye kéményseprői gyűlének össze a kamaránál, hogy a megyei kéményseprőszabályrendeletre nézve óhajaikat és panaszait elöladják. — Karcagi iparosok egy küldöttsége jelentkezett e napokra a kamara titkárnál, ki azonban arra kérte a küldötteket, hogy inkább keressék fel szombaton a szomszédos Török-Szentmiklóson, ahol e napon tartózkodni fog, míg vasárnap a magyar hajózási egyesület budapesti gyűlésén vesz részt.

— **Az országos színészegyesület közgyűlése.** Az ünnep után következik a harc. A szinifalak között a harsány zaj máris megvan, szólnak a harsonák, csatasorba szólit a vezényszó

Tegnap a kérvényeket, számadásokat, előterjesztéseket tárgyaltak, vagyis a bizottságok jelentéseit vették boncolás alá. A legnagyobb ellentállás majd a nyugdíj progresszív kiszámításánál várható, a számvizsgáló bizottság jelentésénél. Már a bizottság tegnapi ülése is hangos volt és ebből arra lehet következtetni, hogy itt vihar lesz.

És joggal, mert a mit a színészet nyugdíjegyesületével és annak tagjaival végeznek, a hogyan a befizetést mind feljebb szállítják, a nyugdíjat pedig állandóan csökkentik, ez egyenesen megbotránkozató. És ennek a megbotránkozásnak — mint értesülünk, kifejezést is fognak adni.

— **A polémia vége.** Nagy izgalmat okozott Békésabán az a jelenet, mely tegnap két újságíró között folytatott polémia esattanójakép következett be. A botrány előzményei ezek: A Békésmegyei Híradó nemrég éles támadást intézett Korosy László békésabai főjegyző ellen, mert egy képviselőtestületi közgyűlésről kiutasította Szentmiklósi Józsefet, a lap szerkesztőjét. Korosy

Főjegyző sajtópört indított Szentmiklósi ellen, aki fölött a mult esütörtökön ítélkezett a nagyvárad esküdtbírósa. A bűnpörben Achim L. Andrást, Békés-saba országgyűlési képviselőjét is kihallgatták tanuképen s a képviselő a község főjegyzője ellen nyilatkozott a vallomásában. A nagyvárad esküdtke nem találták bűnösnek a vádlottat, akit a fölmentő verdikt alapján a törvényszék is fölmentett.

Az esküdtbírósa ítélete újabb afféret adot alkalmat. A Békés megyei Közlöny a főjegyző érdemeit méltatván, megjegyzéseket fűzött az ítélethez, kommentálta az esküdtke munkáját, majd Szentmiklósi Józsefet, a Krajcáros Ujság szerkesztőjét csipkedte, ilyenformán:

Ez a Szentmiklósi József, akiről a esütörtöki tárgyalás folyamán nem éppen épületes dolgok derültek ki, — amelyek különben sok más hasonló ügyekkel éppen nem ismeretlenek a nagyközönség előtt — amikor látta, hogy a bíróság előtt nem sikerült a békés kiegyezés, a fekete rágalmak egész özönét zudította védtelen ellenfelére.

Szentmiklósi József, aki Debrecenben is ujságíróskodott, nem maradt adós felelettel. A Békés megyei Híradó-ban nyolc krajcáros ujságnak mondta a Békés megyei Közlönyt és azt írta róla, hogy följánkozott a függetlenségi és 48-as pártnak, de visszautasították és ezért veszi most pártfogásába a tisztviselőket. Ugyanebben a cikkben lakáj papíresínáló sihedernek nevezte Palatinus Józsefet, a B. K. segédszerkesztőjét. A sértésért vasárnap délután vonta felelősségre Palatinus Szentmiklósit a békés-sabai Fiume kávéházban, nagyszámu közönség előtt. Szentmiklósi elismerte, hogy ő írta a cikket, mire Palatinus *korbácsal többször arcul vágta ellenfelét*. Szentmiklósi egy boros üveggel iparkodott elégtételt szerezni s azt vágta Palatinus után, de senkiben sem tett kárt. A kávéházi affér bírói utra tereledött.

— **Berecky Lajos meghalt.** Debrecen városának általános ismert alakja Berecky Lajos rendőrfogalmazó tegnap délelőtt a városi kórházban meghalt. A szerencsétlen sokat hányatott, zaklatott életű embert néhány hónappal ezelőtt vitték be elborult elmével a kórházba. Betegsége gyógyíthatatlan volt. Napról napra fokozódott súlyos agybaja és az ezelőtt még délceg ember szemlátomást sorvadtt, gyengült, míg végre tegnap megváltotta szenvedéseitől a halál. Berecky Lajos szegény emberek gyermeke volt. Önjerejéből küzdötte fel magát. Mint ujságíró kezdte pályafutását és éveken keresztül volt a Debreceni Ellenőr munkatársa. Házassága nem volt boldog. Feleségül vette a debreceni színház akkori primadonnáját Ruzsinszky Ilonát, aki néhány év előtt elhagyta őt. Azóta megváltozott, zárkózott természetű ember lett, került az embereket. Egy év előtt pedig teljesen megtört, buskomorságba esett. Tegnap reggel még beszélgetett ápolójával, úgy 11 óratájban rosszul lett és elég néhány perc alatt meghalt. Szívvelhűdés ölte meg. Haláláról értesítettek feleségét, aki valószínűleg intézkedni fog a temetéséről.

— **A mai közgyűlés** három rendőrfogalmazói állás fölött fog dönteni. Kettőt választás útján töltenek be, egyet pedig a főispánnak van joga kinevezni. A törvényhozási bizottság legjobban tudja, hogy mily

fontos teendővel van megbízva a rendőrfogalmazó, tehát nem szükséges azt külön is hangsúlyoznunk, hogy csakis olyan egyén való ez állásra, aki minden tekintetben megállja a helyét. Mint minden üresedésnél, nagyon természetesen ez esetben is lábra kapott a protezsálás és egyesek mindent elkövetnek, hogy egy teljesen idegen embert helyezzenek be a rendőrfogalmazói állásba. Nem akarunk mi e helyen korteskedni, sem valakit befolyásolni, csupán felhívjuk a közfigyelmet a rendőrség két régi, kipróbált, tehetséges tisztviselőjére, akiket már régóta mellőznek. Ezek: Mile Pál tb. rendőrfogalmazó és Kovács József tb. jegyző. Mile Pál a bűnügyi osztályon olyan tevékenységet fejt ki, mely föltétlenül elismerést érdemel és nem akad a sok pályázó között egy sem olyan, akit elébe lehetne helyezni. Mile használatosságáról, lelkiismeretességéről, buzgalmról és ügyességéről számtalan bizonyíték áll rendelkezésre, az egyik fogalmazói állást vele kell betölteni. Ez a rendőrség érdeke is.

— **Öngyilkos magánzónó.** A pletyka miatt akart megválni az életétől özv. Bolt-horági Adolfné szinyérváraljai születésű 54 éves Nyomató utca 13 szám alatti lakos. A szerencsétlen asszony, már régóta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Különösen az keserítette el, hogy becsületében meggyanusították, megrágalmazták. Ezt annyira a szívére vette, hogy nem akart tovább élni. Kedden éjjel borotvával felvágta mindkét karján az ereit. A házbeliek észrevették tettét és azonnal értesítették az esetről a rendőrséget, honnan Balkányi Emil dr. kerületi orvos ment ki az ügyeletes biztos kíséretében a helyszínére és az öngyilkos asszonyt beszállították a kórházba. Allapota súlyos ugyan, de nem reménytelen. Ismerősei elentében az öngyilkos asszony vallomásaival, azt hiszik, hogy tettét nagyfoku ideg-betegségében követte el.

— **Szerencsétlenül járt gyermek.** Az udvaron játszadozott Pethó György Baross-utca 11 szám alatti lakosnak György nevű kis fia, miközben bement a felszerbe, hol a szecskavágó gépet kezdte babrálni és addig emelgette annak kését, míg két ujját leszelte vele. A szerencsétlenül járt gyermeket beszállították a kórházba.

— **Megőrült szijgyártó.** Régebb ideje látszottak a téboly jelei Mészáros József Hatvan-utcai 2 szám alatti lakos szijgyártón és kedden teljes erővel őrt ki rajta az örültség. A szerencsétlen ember lakásán dühöngeni kezdett, majd kiszaladt az utcára és összevissza kóborogott a városban, míg a rendőrség el nem fogta. Családja kérésére a kórházban szállították Allapota súlyos.

— **Rabszolgavásár Debrecenben** cím alatt megírtuk tegnap, hogy Bunda Teréz nevelőnő a Klein-féle Dégenteld téri közvetítő-intézet révén került Dankóné roszhirü házába. A rendőrségnél lefolyt vizsgálat során kiderült, hogy a leány elhelyezésében Klein testvéreknek semmi részük sincs.

— **Ellopott kannák.** Weinsten Jakab Hatvan utcai 53 szám alatti lakostól tegnap délután valaki ellopott 11 darab 80 korona értékű bádoggkannát. A rendőrség a káros feljelentése folytán a tettest keresi.

— **A rendőrség létszámának szaporítása.** Erre a célra a városi közgyűlés az 1904. évi költségvetés keretében tizenöt-ezer koronát szavazott meg. De a miniszter azt kívánja, hogy ezeket a költségeket a közgyűlés nem szavazhatja meg csak úgy sommáson egy költségvetés keretében, hanem külön és kifejezetten kell rendőrségi létszám emelésre megszavazni az összeget még egyszer. Most a mai márciusi közgyűlésen tehát újból foglalkozni fognak ezzel az ügygyel s e tárgyban még egyszer szavaznak.

— **Értesítés.** A Szent László dal-egylet évi rendes közgyűlését 1905. évi április hó 9 én — vasárnap — délután 3 órakor tartja meg a Varga utcai róm. kath. elemi fiúiskola IV oszt. tantermében. Tárgyak: 1. Évi jelentés; 2. A számvizsgálók jelentése; ezeknek és a pénztárnoknak adandó felmentvény; 3. Az 1905 évi költségelirányzat. 4. A megüresedett választmányi tagsági helyek és a 3 számvizsgálói állás betöltése; 5. Esetleges indítványok. A közgyűlésre az összes választmányi, pártolási és működő tag urakat tisztelettel meghívom. Debrecen, 1905. március 28. Bárdossy Gyula elnök.

— **Jogász- és tisztviselő-kör közgyűlése.** A debreceni jogász- és tisztviselő kör 1905. évi április hó 2-án, vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Einöki jelentés. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Költségelirányzat megállapítása. 4. Esetleges indítványok. 5. Tisztujtás.

— **A Kereskedő Ifjak daltársulatának** rendezősege lázas buzgalommal fáradozik az ápril. 8-án tartandó hangverseny és táncestély sikerének érdekében. Az elnökség ma tisztelgett Domahidy Elemér főispánnál, Rásó Gyula alispánnál, Kovács József polgármesternél, Szabó Kálmán országgyűlési képviselőnél, Zádor Lajos kereskedő társulat elnökénél, Kardos László alelnökénél, stb., mindenütt kedvező fogadtásban részesültek. Végül Oláh Károly kultur tanácsnokot keresték fel, kérve a város erkölcsi támogatását is, annyival inkább mivel a tiszta jövedelem felerészben a siket-némák intézete javára fordítatik.

— **Halálozás.** Hajdunánáson tegnap hajnalban meghalt idősb. Möriz Pál a Hajdunánási függetlenségi és 48-as kör elnöke. Az elhunytban Brassay Károly nánási ev. ref. főgimnáziumi tanár apját és ifj. Möriz Pál debreceni lapszerkesztő édes atyját gyászolja.

— **Talált felöltő.** Kedden este a színház egyik páholyában találtatott egy felöltő, melyet igazolt tulajdonosa a főkapitányságnál átvehet.

— **Pénztárvizsgáló bizottság ülése.** A gyámpénztári bizottság tagnap délután Vecsey Imre főjegyző elnöklete által ülést tartott, melyen csupán Pálfi Gábor bizottsági tag jelent meg. A vizsgálat során a pénztárt teljes rendben találták.

— **Fogfájás, szájbüz** elen legjobb szer a Plombos bővebb felvilágítást a mai számba tett hirdetésében közöljük.

x **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában nagy változás és átalakítás miatt az összes raktáron levő áruk *rendkívül leszállított áron* adatnak el. Egyes áruk, melyek teljesen kiáruultatnak *gyári áron alól* is.

x **1 kilogram** szép mazsola 36 kr., 1 kg. papír héju dió 20 kr., 1 kg. boszniai szilva 10 kr., 1 kg. családi kávé 1 frt 20 kr., Kertész Miklós fűszerüzletében. Csapó-u. és kenyéripiac sarkán.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő kiskakában.

x **Alkalmi vetel** folytán: 55 krajcártól kezdve kaphatók jó minőségű fiu kalapok és 85 krajcártól kezdve kaphatók jó minőségű férfi kalapok, ingek, nyakkendők, sétabotok, gyermekjátékok és számtalan cikkek fél áron: Miklósné és Társa bazarüzletében, nagytőzsde mellett.

SZINHAZ.

Műsor.

Márc. 30. Csütörtök: Gábor diák.
Márc. 31. Péntek: Kaszanova.
Apr. 1. Szombat: Hajduk hadnagya daljáték.
Apr. 2. Vasárnap: d. u. Szökött katoná népszimű. este: Rátartós kisasszony. daljáték. Előszőr.

TAVIRATOK.

Udvari ebéd.

Budapest, márc. 29. Ma este udvari ebéd volt, melyen a többek között Thaly Kálmán is részt vett.

Megsemmisített mandátum.

Budapest, márc. 29. A kuria megsemmisítette Rudnay István zsolnai mandátumát.

A japán orosz háború.

London, március 29. A Reuter-ügynökség egy Pétervárról érkezett távirata jelenti, hogy Oroszország már formulázta azokat a feltételeket, amelyeknek alapján hajlandó volna Japánnal békét kötni. Franciaország és az Unio jóindulatu bözbelépése folytán a béke-mozgalom praktikus jelentőségű. Oroszország feltételeinek pontosait még nem tették közzé.

Az osztálysorsjáték.

Budapest, márc. 29.

60,000 koronát nyert: 106775
5000 koronát nyertek: 21283 28325
46174 52519 65155 82133 84146 88615 94072 66059.

2000 koronát nyertek: 428 10047 13053
18861 20330 21985 28717 49516 65929
68625 85185 88575 99870.

1000 koronát nyertek: 4206 8195 14423
14680 15622 21532 23484 27035 30674 31038
31854 33675 36157 38207 39436 41792 42851
43153 43594 48173 55257 59046 59971 60660
61777 62409 62486 63034 65894 73052, 73630
75463 83229 87046 90556 94738 101817
109357.

500 koronát nyertek: 2140 2435 2917
8574 9276 14386 12609 20495 19669 36946
32995 33964 35657 35978 43210 43500 44540
47150 47791 51245 53041 54412 58936 60536
63763 65628 68688 72571 74887 74955 75359
78829 81348 88194 89325 90088 92675 94222
95328 96852 98304 103022 103202 104333
104669 106783 107447 107302 107567
109252.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

A san-domingói konfliktus.

Washington, márc. 29. Roosevelt elnök elhatározta, hogy elfogadja San-Domingó javaslatát, amelynek alapján az Egyesült Államok követe kinevez egy amerikai, aki addig szedi be a vámokat, amíg az amerikai szenátus nem dönt. A nemrégiben lezárt jegyzőkönyv szerint a bevételek 45 százaléka pénzügyintézeteknél teendő le és az ország adósságainak fizetésére használandó fel.

Az orosz forrongás.

London, márc. 29. Egy jaltai távirat szerint a lázongó parasztok fegyvertartókat a cári livádiai kastélyát.

Budapesti gabonatőzsde

Budapest, márc. 29.

(Déli zárlat.)

Buza kínálat vételkedv gyöngé. — Bágyatt irányzat mellett 12,000 métermázsa került forgalomba 15—20 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel olcsóbb, tengeri változatlan, a többi változatlan. Idő: szép.

Buza áprilisra	18.36—38.
„ májusra	18.28—30.
„ októberre	16.64—66
Rozs áprilisra	14.50—52.
„ októberre	13.50—54.
Zab áprilisra	14.86—88.
„ októberre	11.84—86.
Tengeri májusra	15.04—06.
Repece májusra	14.84—86.

Törvénykezés.

§ **Báró Wallburg Ernő ügye.** Nagy szenzációt keltett annak idején Báró Wallburg Ernő volt főhadnagy azon kérvénye az udvari hivatalokhoz, melylyel néhai Ernő főherceg hagyatékához, mint annak törvényes és egyenes örököse, igényt tartott. — Igényeit arra alapította, hogy édes anyja Skublits Laura törvényes felesége volt a főhercegnek.

A főudvarmesteri hivatal kezdetben tárgyalta a báró jogi képviselőjével, sőt segítette is a bárót és nagyszámu családját, de később midőn a báró benyújtotta családi papirjait, megszüntette vele az érintkezést és feljelentette a bárót és annak koronatanuját Staudinger Miksa bécsi ügynököt közokirat hamisítás büntette miatt.

A főudvarmesteri hivatal ugyanis hamisnak deklarálta azokat a laibachi anyakönyvből kitéptet lapokat, a melyre Skublits Laurának Ernő főherceggel való törvényes házassága rá van vezetve Báró Wallburgot

a budapesti törvényszék közokirat hamisítás büntette alól felmentette.

A budapesti kir. ítélőtábla tegnap tárgyalta a bünpört. A tárgyaláson Wallburg Ernő báró, a vádlott is megjelent. A tábla az elsőbíróság ítéletét helybenhagyta.

— **Aki a királyt káromolja.** Sári Gábor 32 éves büdszentmihályi lakos a múlt év augusztus havában a görögszállási vasuti állomáson sokat beszédet a jóból. Ittas állapotban néhány társával hangosan tárgyalták a politikáról, meg az ország sorsáról, miközben Sári Gábor cifra szavakkal kezdte a király személyét illetni, még pedig jó hangosan úgy, hogy mások is hallották. Valaki feljelentte a derék honpolgárt, akit királlysértésért vád alá helyeztek. Tegnap volt ügyében a főtárgyalás, melyen a vádlottat dr. Révi Nándor ügyvéd védte. A törvényszék a védőbeszédben kifejtett enyhítő körülmények figyelembe vételével 100 korona pénzbüntetésre ítélte Sári Gábort mely jogerős lett.

§ **Tolvaj hetes.** A múlt hó 24-én történt, hogy Fischer Adolf debreceni posztókereskedőt Békési Antal nevű hetese meglopta. A tolvaj szolgálta az üzletben levő árukat lopkodta és ezt a műveletet mindaddig üzte, míg igazgatója rajta nem kapta. Ügyét tegnap tárgyalta a törvényszék és lopás vétségében mondvá ki bűnösnek 14 napi fogházra ítélte.

A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank
Debrecen.

50 tag részére alkalmi egyesületet alakít

100 drb. 3⁰/₀ magy. jelzálog nyerem. sorsjegy

együttes megvásárlására oly formán, hogy a tagok

20 korona

havi részletet fizetnek be 25 hónapon át és a felszámoláskor minden résztvevő a társasági vagyon 50-ed részét kapja ki.

Az időközileg befolyt nyeremények a társaság vagyonát képezik.

Évenként 3 huzás; főnyeremények: 200,000, 100,000 és 75,000 korona.

Jelentkezések csak fenti korlátolt számban fogadtatnak el. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt fenti intézet.

Nyiló virágok, csokrok, koszorúk!

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, diszcsérjék, gömbákácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosítottatik.

Lovass és Ladányi

féle divatáru üzleteket megvet-
tük. Az összes tömegáruk
Piac utca 7 sz.
Vecsey-ház.

rendkívüli olcsó áron eladtnak.

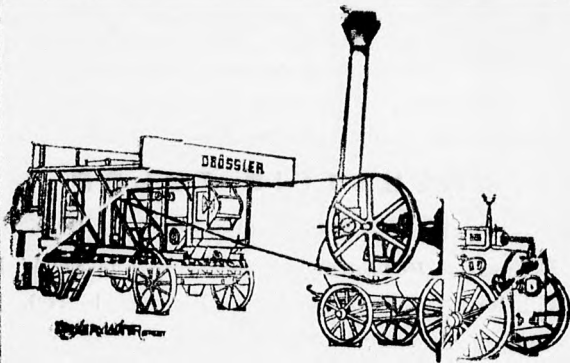
Donogan és Somossy

állandó tőzlete

Kistemplombazár.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest VI. Váci körút 59

Magánjárokát, gőzmozdonyokat,
gőzcséplőket, gőzekekészleteket, jár-
ványos és kézi cséplőket, vetőgépeket,
benzin- és nyersolajmotorokat, malom-
berendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket szállit szolidkivitel-
ben, kedvező fizetési feltételek mellett.

Arajánlattal és költségvetéssel kívá-
natra díjmentesen szolgálók **Képviselők**
kerestetnek.

Fiatalszobor

ősrégi, legismertebb hazai **magnáscsalád** ivadéka, vidéki ál-
lami tisztviselő barátom óhajtaná

megnősülni.

Igényei: polgári háziias nevelésű 18—20 éves hajadon, özvegy
vagy elvált asszony, 90-100.000 korona hozomány, melyből csak
30-40.000 koronára reflektálna, többi lehet ingatlan vagy más
vagyon, mely után az életjáradék a háztartáshoz használtatnék
fel. Ajánlatok, melyek csak közvetlen rokonoktól fogadtatnak
el, „Méltóságos“ cím alatt (9670 sz.)

Schwarz József központi hirdetőjébe:
Budapest, Marokkai utca 4. intézendők

● Titoktartás becsületszóra biztosított. ●

Ertékpapirtulajdonosok figyelmébe!

Van szerencsénk értesíteni, hogy igazgatóságunk legutóbbi ülésé-
ben a **helybeli és vidéki részvények vételét és eladását** üzletünk
körébe felvenni elhatározta s midőn ezen új üzletágunkra szives fi-
gyelmét felhívjuk, bátorkodunk egyúttal szolgálatainkat minden a bank
szakmába vágó művelet kereztülvitelére felajánlani.

Tekintettel arra, hogy a **Debreceni Első Takarékpénztár**
f. hó 26-án tartott közgyűlésén az alaptőke felemelését és új rész-
vények kibocsátását határozta el, szívesen hajlandók vagyunk a lehető
legkedvezőbb feltételek mellett az **új részvényekre kiírt befizetése-
ket egész összegében teljesíteni**; azon esetben pedig, ha az új
részvényeket átvenni nem kíváná, az **elővételi jogot a legmagasabb
árban megvásárolni**.

Mindezekre vonatkozólag készségesen szolgálunk további fel-
világosítással s kérjük, hogy bennünket bizalommal elkeresni szives-
kedjék.

Debrecen, 1905. március 27-én.

Tisztelettel

Közgazdasági Bank Részvénytársaság

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL
BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÜT 32.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, arató- gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben, legjobb kivitelben kaphatók.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszert, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban tapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa.
csás. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

PLOMBUS New-York. 104. E. 6. Str 10 !

PLOMBUS!

250,000 halálat 1 év alatt

**Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
bűzősszáj**

Fenti betegségeknek előidézői két ségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netó vabbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

„Plombus” szétküldés, Pásztó Heves me.

A DEBRECENI HITELBANK

Részvénytársaság

1. é. február 1-én.

megkezdteműködését

Kölcsönöket nyújt váltóra, kötelezvényekre, értékpapírokra árukra

Óvadékkölcsönöket ad bérlőknek és vállalkozóknak.

Jelzálog- és törlesztéses amortizációs kölcsönöket engedélyez földbirtokokra és házakra.

a legkedvezőbb feltételek mellett.

Elfogad betéteket betéti könyvekre és folyószámlára a legmagasabb

napi kamatláb melletti kamatoztatás véget vesz és elad mindennemű értékpapírt és ércpénzt, valamint

Elfogad megbízásokat ilyenek vételére vagy eladásására és minden a bankszakmába vágó ügyeleket kötésére

Üzleti helyiség Széchenyi utca

1 sz. I em.

Az igazgatóság.

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacsal)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek bajainál legtöbb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

egyébb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük régett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekere mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor

2-45 kor, előleges beküldése mellett egy doboz 100 fill. kártyával.

Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérünk határozottan

Óvás! Neustein Fülöp hashajtó labdacsal. Valódi csak, ha minden doboz tövében bejegyzett védjeggyel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva

a kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva

NEUSTEIN FULOP

Szent Lipóthoz” című gyógyszerár, Bécs.

Plankeng. 6, Kapható: Debrecen: Balázs Ó. Füleki P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész úrnál.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású

Egger mellpasztillái az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek,
Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NADOR”
GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST. VI., Váci-körút 17.**

Eljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyít!

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilcs Ferenc, Tóth Béla gyógyszerárában.

Még sohasem létezett óriási választékban

feltűnő olcsó árban vásárolhatók

férfi-fiu- és gyermek-ruhák

Frank Rezső Debrecen legnagyobb ruha áruházában

Bika szálloda mellett.

Tavaszi férfi felöltő 17 K.

Elegáns kivitelű 20-22 K.

Különleges különféle színben 24-28 K. és feljebb.

Vasfűzői öltöny 14k.

Jó Cheviot öltöny 16-18 K.

Gyönyörű gangarn többféle új divatu színben 20-26 K.

Legjobb Francia kangaruból 30-32 és feljebb.

Növendék öltöny 10 kor.

14-től 15 éves ifjak részére,

Tartós Cheviotból 12-14 K.

Ujdivatu kangaruból 18-20 K.

Gyermek öltöny 5 K.

(3-10 évesek részére)

Tartós cheviotból 6-7 K.

Gyönyörű újdonság 8-10

Óriási szövetraktár!

Legújabb divat szerint készült

nek mindennemű ruhák saját

nűhelyemben.